

POSTANOWIENIE

Dnia 15 maja 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Halina Kiriło

w sprawie z powództwa E. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S.
przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki
o nałożenie kary pieniężnej,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 15 maja 2014 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Apelacyjnego
z dnia 30 stycznia 2013 r.,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki na rzecz E. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 25 września 2008 r. Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (dalej: Prezes URE) stwierdził, że E. Sp. z o.o. w S. (powódka) nie wywiązała się w 2006 r. z określonego w art. 9a ust 8 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (jednolity tekst: Dz.U. z 2012 r., poz. 1059 ze zm., dalej jako Prawo energetyczne) obowiązku zakupu oferowanej energii elektrycznej wytworzonej w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła w przyłączonych do sieci źródłach energii znajdujących się na terytorium RP i nałożył na Spółkę karę w kwocie 1.255.601,12

zł, tj. 2,146% przychodu z działalności koncesjonowanej osiągniętego w 2007 r. Odwołanie od decyzji Prezesa URE złożyła E. Sp. z o.o.

Wyrokiem z 26 maja 2009 r. Sąd Okręgowy w W. - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że umorzył postępowanie administracyjne. Na skutek apelacji Prezesa URE, Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 30 marca 2010 r. uchylił zaskarżone orzeczenie przekazując sprawę Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. Po ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy w W. - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów wyrokiem z dnia 10 kwietnia 2012 r. oddalił odwołanie, zniósł między stronami koszty postępowania apelacyjnego i przejął na rachunek Skarbu Państwa opłatę od apelacji, od ponoszenia której pozwany był zwolniony. Apelację od wyroku Sądu Okręgowego wniosła powodowa Spółka.

Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 30 stycznia 2013 r. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że zmienił decyzję Prezesa URE z dnia 25 września 2008 r. w punkcie 2, nadając temu punktowi następującą treść: „za działanie opisane w punkcie 1 wymierza przedsiębiorcy karę pieniężną w kwocie 215.256,44 zł (dwieście piętnaście tysięcy dwieście pięćdziesiąt sześć złotych czterdzieści cztery grosze) to jest w wysokości 0,37% przychodu z działalności koncesjonowanej osiągniętego w 2007 r.”, a w pozostałym zakresie odwołanie oddalił (pkt I); w pozostałym zakresie oddalił apelację (pkt II) i zniósł wzajemnie między stronami koszty postępowania.

Sąd drugiej instancji podzielił ocenę prawną ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd pierwszej instancji i wskazał, że problem w niniejszej sprawie sprowadza się do zagadnienia intertemporalnego, tj. tego, jakie przepisy należy stosować do oceny obowiązku zakupu energii czerwonej w 2006 r. oraz określonych w Prawie energetycznym konsekwencji niewykonania tego obowiązku. Sąd Apelacyjny zwrócił uwagę, że postępowanie administracyjne w niniejszej sprawie wszczęto po wejściu w życie ustawy z dnia 12 stycznia 2007 r. o zmianie ustawy - Prawo energetyczne oraz ustawy - Prawo ochrony środowiska i ustawy o systemie oceny zgodności (Dz.U. Nr 21, poz. 124). Powołując się na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2009 r. (III SZP 2/09), zgodnie z którą przepisy Prawa energetycznego w nowym brzmieniu stosuje się, jeżeli wysokość kary

pieniężnej za naruszenie obowiązku zakupu energii czerwonej jest względniejsza dla przedsiębiorstwa energetycznego, Sąd drugiej instancji przyjął, że w niniejszej sprawie wyliczona na podstawie nowych przepisów kara pieniężna jest względniejsza dla powoda. Sąd Apelacyjny wskazał, iż nakładana na powodową Spółkę kara dotyczy niewykonania obowiązku wynikającego z przepisów w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2007 r., zaś przepisy te przewidywały karę za niewykonanie obowiązku zakupu energii oferowanej. Bezsporna jest bowiem okoliczność, że nie było możliwe całkowite wywiązanie się przez przedsiębiorców z obowiązku nałożonego ustawą, z uwagi na zbyt małą ilość energii elektrycznej wytworzonej w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła na rynku w 2006 r. Wobec powyższego, wyliczenie wysokości kary w oparciu o wzór zawarty w przepisach obowiązujących od dnia 30 czerwca 2007 r. należy odnieść do obowiązku wynikającego z przepisów dotychczasowych, a więc do ilości energii nie nabytej, a oferowanej. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, nie można wymierzać na podstawie nowych przepisów kary za inny czyn niż ten, za jaki podmiot odpowiada na podstawie przepisów obowiązujących w dacie dopuszczenia się czynu podlegającego karze.

Powyższy wyrok został zaskarżony skargą kasacyjną Prezesa URE. Skargę oparto na podstawie naruszenia przepisów prawa materialnego, tj. art. 56 ust. 1 pkt 1a oraz art. 56 ust. 2a pkt 3 w związku z art. 9a ust. 8a Prawa energetycznego, przez błędne ich zastosowanie polegające na zastosowaniu niewłaściwej analogii w zakresie wyliczenia kary na podstawie wzoru matematycznego znajdującego się w art. 56 ust. 2a pkt 3 Prawa energetycznego, w oparciu o opłatę zastępczą ustaloną na podstawie średniej ceny energii elektrycznej na rynku konkurencyjnym, która w danym okresie nie obowiązywała. Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w części w której Sąd Apelacyjny - wskutek częściowego uwzględnienia apelacji powoda - zmienił decyzję Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia 25 września 2008 r., przez obniżenie kary pieniężnej oraz oddalenie apelacji strony powodowej w całości; ewentualnie o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania.

Jako przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, a mianowicie czy

dopuszczalne jest wyliczenie wysokości kary pieniężnej orzeczonej na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 1a Prawa energetycznego, w brzmieniu obowiązującym po nowelizacji dokonanej ustawą z dnia 12 stycznia 2007 r. o zmianie ustawy - Prawo energetyczne oraz ustawy - Prawo ochrony środowiska i ustawy o systemie oceny zgodności (Dz.U. z 2007 r. Nr 21, poz. 124) za niewykonanie obowiązku zakupu energii elektrycznej wytworzonej w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła w przyłączonych do sieci źródłach energii znajdujących się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w roku 2006, w oparciu o wzór matematyczny określony w art. 56 ust. 2a pkt 3 ustawy - Prawo energetyczne przy określeniu jednostkowej opłaty zastępczej, o której mowa w art. 9a ust 8a ustawy - Prawo energetyczne, ustalonej przy uwzględnieniu średniej ceny energii elektrycznej na rynku konkurencyjnym ogłaszanej przez Prezesa URE dla innych okresów oraz przy przyjęciu ilości energii oferowanej do zakupu, to jest wielkości przewidzianej przez art. 56 ust. 2a pkt 3 ustawy - Prawo energetyczne w brzmieniu sprzed nowelizacji ?

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powód wniósł o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania, zaś w razie jej przyjęcia do rozpoznania - o oddalenie skargi, a także o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna, jako szczególny środek zaskarżenia, służy realizacji interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego. Rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c. i tylko w przypadku przekonania Sądu Najwyższego przez skarżącego, za pomocą juredycznej argumentacji, że zachodzi publicznoprawna potrzeba rozstrzygnięcia

sformułowanego w skardze zagadnienia prawnego przy jej merytorycznym rozpoznawaniu.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W razie powołania tej przesłanki przesądu, jaką jest występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, obowiązkiem skarżącego jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, niepublikowane). Sformułowanie zagadnienia powinno zatem odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, a którego wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy przyczyni się do rozwoju jurysprudencji i prawa pozytywnego. Rolą Sądu Najwyższego, jako najwyższego organu sądowego w Rzeczypospolitej Polskiej, nie jest bowiem działanie w interesie indywidualnym, lecz powszechnym, poprzez ochronę obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania i ujednolicanie praktyki stosowania prawa pozytywnego. Nie każde więc orzeczenie, nawet błędnie wydane, zasługuje na kontrolę w postępowaniu kasacyjnym (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7 -8, poz. 147, z dnia 18 marca 2004 r., I PK 620/03, LEX nr 513011, z dnia 8 lipca 2004 r., II PK 71/04, LEX nr 375715 i z dnia 16 kwietnia 2008 r., I CZ 11/08, LEX nr 393883). Nie spełnia określonego w art. 398⁹ § 1 k.p.c. wymagania sformułowanie istotnego zagadnienia prawnego w sposób ogólny i nieprecyzyjny, a zwłaszcza ograniczenie się do samego postawienia pytania, bez odniesienia się do problemów interpretacyjnych przepisów (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 332/07, LEX nr 452451 i z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy stwierdzić trzeba, że zbieżność wykładni i sposobu zastosowania przez Sąd drugiej instancji powołanych

przez skarżącego przepisów z poglądami prawnymi wyrażonymi wcześniej przez Sąd Najwyższy powoduje, iż zawarte w skardze kasacyjnej Prezesa Urzędu zagadnienie prawne pozbawione jest przymiotu istotności, o którym mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Wypada przypomnieć, że Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 6 listopada 2009 r., III SZP 2/09 (OSNP 2010 nr 7-8, poz. 105) wyraził pogląd, zgodnie z którym przepis art. 56 ust. 1 pkt 1a w związku z art. 9a ust. 8 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (jednolity tekst: Dz.U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625 ze zm.) w brzmieniu sprzed wejścia w życie przepisów ustawy z dnia 12 stycznia 2007 r. o zmianie ustawy - Prawo energetyczne oraz ustawy - Prawo ochrony środowiska i ustawy o systemie oceny zgodności (Dz.U. Nr 21, poz. 124) stosuje się do oceny wykonania w 2006 r. przez przedsiębiorstwo energetyczne obowiązku zakupu energii elektrycznej wytworzonej w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła w przyłączonych do sieci źródłach energii znajdujących się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, nawet jeżeli postępowanie w tej sprawie zostało wszczęte przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki po wejściu w życie ustawy z dnia 12 stycznia 2007 r. Jednakże art. 56 ust. 1 pkt 1a ustawy - Prawo energetyczne w nowym brzmieniu stosuje się, jeżeli wysokość kary pieniężnej przewidzianej w tym przepisie jest względniejsza dla przedsiębiorstwa energetycznego. Stanowisko zawarte we wskazanej uchwale w zakresie kwestii intertemporalnych przy stosowaniu kary z art. 56 ust. 1 pkt 1a oraz art. 56 ust. 2a pkt 3 Prawa energetycznego, zostało przyjęte i podtrzymane w późniejszym orzecznictwie (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 9 września 2011 r., III SK 19/11 i z dnia 26 listopada 2012 r., III SK 18/12). Jak podkreślił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 14 grudnia 2012 r. (III SK 12/12), chociaż wypełnienie obowiązku zakupu energii czerwonej w 2006 r. ocenia się według przepisów w brzmieniu sprzed 1 lipca 2007 r., samo nakładanie na przedsiębiorstwa energetyczne kar pieniężnych za jego niewykonanie powinno odbywać się na podstawie przepisów Prawa energetycznego w takim brzmieniu, które jest korzystniejsze dla przedsiębiorstwa energetycznego. Mając na względzie orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego oraz wskazane w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 2 listopada 2009 r., III SZP 2/09, niedostatki przepisów intertemporalnych, możliwe jest zastosowanie art. 56 ust. 2 pkt 3 Prawa

energetycznego w brzmieniu od 1 lipca 2007 r. do ustalenia kary pieniężnej za naruszenie przez przedsiębiorstwo energetyczne obowiązku, o którym mowa w art. 9a ust. 8 Prawa energetycznego w brzmieniu obowiązującym w 2006 r. Prawidłowe jest obliczenie kary pieniężnej za niewykonanie w 2006 r. obowiązku zakupu energii czerwonej w oparciu o wzór matematyczny znajdujący się obecnie w art. 56 ust. 2a pkt 3 Prawa energetycznego przy określeniu jednostkowej opłaty zastępczej, o której mowa w art. 9a ust. 8a Prawa energetycznego za okres najbliższy rokowi 2006, tj. za drugie półrocze 2007 r. Taka metoda jest metodą właściwą do ustalenia wysokości kary pieniężnej, pozwalającą na zastosowanie wobec przedsiębiorstwa energetycznego przepisów ustawy względniejszej, zgodnie z zapatrywaniami prawnymi wyrażonymi w uzasadnieniu uchwały Sądu Najwyższego z dnia 2 listopada 2009 r., III SZP 2/09.

Reasumując: wobec niewykazania istnienia powołanej w skardze kasacyjnej przesłanki przedsądu, z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c. należało orzec jak w sentencji.